

פאנל הדוברים

דור לדור יביע אומר

שביתת הרעב בגמלא, היום השני

היו אלה ששבתו רעב והיו גם מי שנצבו מאחורי הקלעים וארגנו כל מה שנדרש. במוצ"ש חמים, התכנסו כמה עשרות אנשים והעלו זיכרונות ומחשבות משביתת הרעב בגמלא, לאחר 25 שנה

ערן מאיר - מכון שמיר למחקר

אז עבר דור ובגולן קם דור אשר לא ידע. לא ידע כי טרם נולד, או לא ידע כי טרם עלה לגולן. אבל יש דור שידע וזוכר וכעת גם בא לספר. רבים בגולן זוכרים היטב את שנות המאבק ובעיקר, את העשור של שנות ה-90, אבל כדרכם של זיכרונות טריים, קשה לפעמים למצוא להם תיעוד בכתובים. הם עדיין בבחינת תורה שבעל פה.

שביתת הרעב שהתקיימה בגמלא, כחלק ממאבק יישובי הגולן בתכניות נסיגה, שביתה שהסתיימה באסרו-חג סוכות, תשנ"ה (ספטמבר, 1994). "ותשקוט הארץ...". בתנ"ך זה תמיד 40 שנה ומשמעות המספר היא דור. בימינו, נהוג לומר כי דור הוא 25 שנה ובעולם החינוך, כבר אומרים שכל שנתיים זה דור חדש.

כך נפלה גמלא ביום העשרים ושלושה בחודש היפרברטיוס", (יוסף בן מתתיהו, "תולדות מלחמת היהודים ברומאים"). בתרגום ללוח העברי, מדובר בכ"ג תשרי, אסרו-חג סוכות, המצוין מדי שנה כיום נפילת גמלא. בתזמון בין ימינו-אנו, לסתיו שנת 67, חזרנו אל עוד אירוע דרמטי שהתחולל באותה זירה,

ששררה בגולן, רוח האחדות. מאבק שמובל על ידי אנשים ממגזרים שונים ובעלי השקפה פוליטית שונה.

ברוך כהן לא היה בין השובתים, אלא בין אלו שעמדו בין הצללים. שהרי מאחורי הקלעים של כל אירוע ספונטני עומדים מארגנים. במקרה זה, היה חשש שמא מתחם השביתה יהיה ריק ממבקרים ואוי לה לאותה בושה. ממש כמו להקות המעודדים המוכרות לנו מסיורי הפוליטיקאים של היום, הוכנו "מבקרים". אלא שהמוני בית ישראל נהרו ועתה צריך היה למצוא פתרון בדמות הסעות מחניונים חיצוניים ושמירה על הסדר הטוב.

גבורה אזרחית

נהוג לומר כי המלחמה היא המשכה של הדיפלומטיה ועל משקל זה נאמר גם כי מחאה אזרחית היא המשכה של הפוליטיקה. השובתים ישבו בראש המחאה העממית ומי שהוביל את המאבק בזירה הפוליטית היה אביגדור קהלני, אז חבר כנסת מטעם מפלגת העבודה. קהלני סיפר על השיחות בארבע עיניים שהיו לו עם רבין ועל הקושי שבהליכה עם האמת שלו אל מול הקו המפלגתי. על כך, העיר אורי הייטנר, כי גבורה צבאית היא דבר מוכר ומוערך, אך גבורה אזרחית לא נופלת ממנה.

חגי תשרי זה גם הזמן בו אנחנו נזכרים כל שנה במלחמת יום הכיפורים, פרק טראומתי לא פחות בתולדות ההתיישבות בגולן. קהלני, מסמלי

מאבק בסגנון שונה

מתיישרי הגולן ביקשו לנהל מאבק בסגנון שונה. אז מה בעצם היה הרעיון? הסביר יהודה הראל, הוגה הרעיון ואחד מן המיישמים: חיפשנו לעשות מעשה קיצוני, אך ללא אופי קיצוני. צעד שיעורר הד חזק, אבל יהווה מקור

במוצ"ש חמים, התכנסו כמה עשרות אנשים בחצר גלריה "זרעים של צבע", בבית משפחת אחישחה, בגבעת יואב. מקום יפה בפני עצמו, אך זה להזדמנות אחרת, לשמוע ולהשמיע. רובו של הקהל היה הדור הראשון, דור המייסדים מהיישובים

”היה חשש שמא מתחם השביתה יהיה ריק ממבקרים ואוי לה לאותה בושה. ממש כמו להקות המעודדים המוכרות לנו מסיורי הפוליטיקאים של היום, הוכנו "מבקרים". אלא שהמוני בית ישראל נהרו ועתה צריך היה למצוא פתרון בדמות הסעות מחניונים חיצוניים ושמירה על הסדר הטוב

הזדהות ולא נושא נוסף למחלוקת. גם המקום היה בעל חשיבות. סמי בר לב, אף הוא מהשובתים, הציע את הכפר התלמודי בקצרין. זו הייתה חלופה יותר נוחה, גמלא זו שמורת טבע, על כל המגבלות. אבל לבסוף, ניצח השיקול ההיסטורי. המותג "גמלא" והקשר גמלא-ירושלים הוא דבר שגם היום, תלמידי הגולן מתחנכים לאורו. אפרת בדיחי, נציגת המגזר הדתי בחבורה, אז עדיין אימא לילדים קטנים, שיתפה בתחושות שלה וגם באנקדוטה אודות חולצה. חולצת ה-T-shirt הייצוגית לא הלמה את קוד הלבוש שלה ולעזרתה, נחלצו יעל ודינה מאורטל, עם שדרוג ייחודי, חולצת שביתה עם שרוולים מאורכים. מעבר לאנקדוטה האופנתית, הוסיפה אפרת, יש בסיפור הזה ביטוי לרוח המיוחדת

השונים ומובילי המאבק, אבל ראינו גם כמה בני ובנות הדור השני, אלו אשר תקופת המאבק היא חלק מנוף ילדותם וגם טיפה נציגות הדור השלישי, זה אשר נולד כאן בשוך הסערה. במרכזו של הערב, עמדו זיכרונות שביתת הרעב בגמלא, שהתקיימה בחודש תשרי, בדיוק לפני 25 שנה. כמה מן השובתים דאו סיפרו מעט על מאחורי הקלעים של השביתה. למי שלא זוכר: השנים '93-'94 היו שנים סוערות. נחתמו הסכמי שלום עם ירדן, רבין פרס וערפאת קיבלו את פרס נובל לשלום, אבל סביבם געשה הארץ. משה פייגלין, למשל, זה מהקנביס, אז מנהיג תנועת "זו ארצנו", הוביל הפגנות סוערות נגד הסכמי אוסלו, הפגנות שכללו חסימת כבישים ומעצרים נרחבים.

המשך בעמוד 60